

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

V. An Logica sit propriè dicta scientia, eaque practica, an speculativa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95346](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95346)

patebit; siquidem unus & idem actus, sub diversa consideratione, potest fungi munere Logicae docentis actualis, in quantum scilicet cognitio regularum & præceptorum bene differendi, & Logicae activæ utentis, in quantum scilicet actu movens voluntatem ad imperandum potius productionem actus conformis regulis & præceptis suis sive sibi, quàm difformis, ergo, &c.

ccl. Probatur 2ª pars, quia ille quidem actus, qui cognoscit præcepta & regulas, si ibi sistat, est Logica docens actualis, si verò illa applicet certæ cuidam materiæ, sive si actu moveat voluntatem, &c. est Logica utens activæ; sed tota istarum Logicarum distinctio in eo est, quod utens activæ connotet exercitium, quod non connotat docens actualis, ut patet, ergo solo cōnotato distinguuntur.

ccl. Objicies tamen, datur docens actualis sine utente activæ, ergo distinguuntur realiter: antecedens patet à simili ex aliis: sicut enim datur ars docens actu tantum, sine arte utente actu, ut in eo, qui rancus factus est, ita & Logica, &c.

ccl. Respondeo distinguendo antecedens; datur docens sine utente activæ, secundum quod utens activæ connotat in obliquo, concedo antecedens; secundum quod importat in recto, nego antecedens; hoc autem solum est distinguere connotato: ad probationem antecedentis similiter distingue, & adde esse disparitatem inter Logicam & cantum, seu artem docendi cantum; nam in Logica, docens & utens activæ pertinent ad eandem potentiam, intellectum scilicet; in cantu verò, docens quidem ad intellectum, sed utens ad potentiam vociferativam pertinet, quæ, cum possit habere specialem difficultatem in voce proferenda, distinctam ab ea, quæ est in intellectu, fit, quod possit cantus docens distinguere realiter à cantu utente activæ.

RESOLUTIO IV.

ccl. Ico 4°. Logica utens passivè ab utente activæ & docente actuali distinguitur plerumque realiter, interdum connotato tantum.

ccl. Probatur 1ª pars, quia Logica utens passivè plerumque est actus alterius scientiæ directus, utens verò activæ & docens actualis est dirigens; sed actus directus alterius scientiæ, & dirigens, distinguuntur realiter, non secus ac ipsæ diversæ scientiæ & diversi habitus, à quibus adæquatè producuntur, ergo, &c.

ccl. Confirmatur, ubi sunt diversæ difficultates superandæ, requiruntur diversi habitus & actus; sed alia est difficultas superanda in objecto Logice docentis actualis & utentis activæ, alia in objecto utentis passivè, si alterius scientiæ, quàm Logicæ; ergo, &c.

ccl. Probatur 2^a pars, quia idem actus potest esse directus unius cognitionis Logicæ, ut v. g. actus definitionis à Logica docente definitionem debere constare genere & differentiâ, & dirigens respectu demonstrationis, quæ constare potest & dirigi definitione, ergo.

D V B I V M V.

An Logica sit propriè dicta scientia, eaque practica, an speculativa.

Ante Resolutionem

ccl. Suppono 1°. Logicam utentem activæ, ut utentem activæ formaliter non esse scien-

tiam, quia ut sic nullas habet demonstrationes; sed est mera applicatio Logicæ docentis actualis ad exercitium; nec ulla conclusiones scientificas ut talis elicit, quod ad scientiam necessarium est.

ccl. Suppono 2°. ad hoc, ut aliqua disciplina denominetur scientia, sufficere, quod per se ordinetur ad aliquid demonstrandum de suo objecto, etiam per accidens nonnullas conclusiones autoritatis humanæ, ut Philosophorum, probabiles & controversas includat; alioqui vix ulla esset scientia, cum omnes scientiæ tales conclusiones includant, ut constat ex tot opinione in his diversitate, quæ, non obstantibus summi ingenii viris, qui intra tot sæcula cōposuerunt, non cessat.

ccl. Suppono 3°. eodem jure, ad hoc, ut aliqua scientia denominetur practica, sufficere, quod per se regulas & præcepta tradat de formando suo objecto, etiam aliquas conclusiones speculativas includat; ut ex illis moveatur ad formandas practicas; & sic ordinetur ad praxim dictam. Unde è nostris eximius P. Bacho in 1° Prologi. q. 4. art. 2. §. 3. v. 2. rum est quod habitus dirigens, & utens, & faciens objectum (quod est opus) est practicus; & infradirigere ad operationem (sub qua §. 1. comprehendit intellectualem) bonam, pertinet ad habitum practicum. His suppositis, fit

RESOLUTIO I.

ccl. Ico 1°. Logica est scientia propriè dicta.

ccl. Probatur, quia de suo objecto aliquid demonstrat, ut quod definitio sit notior definitio hoc modo, omnis oratio naturam rei explicans est notior explicato; sed definitio est talis, & definitum explicatum; ergo definitio est notior definitio. Item quod demonstratio sit scientia hoc modo, omnis syllogismus, &c.

ccl. Confirmatur ex Aristotele lib. 1°. Prior. c. 10. ubi agit de pertinentibus ad Logicam, & tamè dicit se egisse de scientia demonstrativa, ergo, &c.

ccl. Objicies tamè ex eodem lib. 2°. Metaph. cap. 3°. absurdum est simul querere scientiam & modum sciendi, per quem intelligit Logicam, & rectè, quia est instrumentum sciendi alias scientias: item enumerans scientias, omittit Logicam, ergo, &c.

ccl. Respondeo Aristotelem per scientiam intelligere distinctam à Logica, ita ut velit absurdum esse querere Physicam v. g. Medicinam, &c. sine Logica; quia hæc ad illas acquirendas valdè faciliat, ut dubio sequenti videbimus; quod verò enumerans scientias, Logicam omittit, est argumentum autoritatis negatæ, quod nihil concludit; vel dic, solas scientias speculativas ibi enumerare.

ccl. Adde non magis ob stare, quod Logica sit modus & instrumentum sciendi, ad hoc, ut sit scientia; quàm ob stet malleum esse malleum, & simul mallei faciendi instrumentum: Logica enim solum est modus sciendi alias scientias, vel seipsam secundum diversas sui partes, in quo nullum absurdum.

QVÆSTIVNCVLA I.

An Logica sit ars.

ccl. Respondeo affirmativè; sive per artem intelligatur actus dictans aliquid faciendum, quomodo est docens; sive intelligatur operatio aliqua externa relinquens opus externum post se, ut ædificatio, quomodo est in definitione, argumentatione vocali, &c. utens passivè, sive actus intellectus dictans tale opus faciendum, quomodo etiam est docens activæ.

QVÆ-